

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An contra reuerentiam debitam loco sacro sit, illuc confugientes vi
extrahere. punct. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

respectu subditorum, sed solum quid conueniens sit ibidem fieri, declaratur. *Cessant*, inquit, *confabulationes, cessant rursus, cessant negociationes, cessant parlamenta*, qui modus dicendi non videtur preceptum conuenire. Quod si ita in *s. ordinarij* subiungitur, ut *ordinarij suscipienda suscipiant, et interdicta complerent*, quae videtur iam supponi ibidem aliqua interdicta, siquidem mandatur ordinariis, ut ad eorum obseruationem compescant. Responderi potest interdicta esse, non precepto, sed directione, sicuti in religionibus contingit plura esse religiosi interdicta ex regula, non ex precepto. Deinde, & efficacius, si omnia illa, quae in supradicto cap. interduntur, ex lege obligantur esse interdicta, sequeretur obligatum esse confiteri circumstantiam loci facti eum, qui verba turpia, foeda, & alia similia ibi haberet, conueniens autem non admittitur communiter: solum enim ea quae polluant Ecclesiam in materia luxuriae, habent circumstantiam sacrilegij necessarii consentandam, ut dictum est p. 2. Ergo.

2. Nihilominus probabilius censo quae ibi interduntur, esse sub precepto interdicta. Quia textus praecipit ordinariis, ut subditos compescant auctoritate illius Canonis ad illa vitanda: si autem ille Canon vim coactiuam non haberet, non posset ordinarij auctoritate illius subditos per censuras compescere. Quae ratio apud me est satis efficax, & ita tenet cum glossa in supradicto cap. Suar. t. 1. de relig. lib. 3. cap. 6. num. 3. Neque obicit contrarium fundamentum. Nam licet non sint verba praecipit in actu signato, sunt tamen in actu exercitio; siquidem verbo imperatio prohibetur. Ad confirmationem dicimus non omnia quae illo cap. prohibentur sub graui peccato prohiberi, sed aliqua sub veniali, quia materia pleuiter laedit sanctitatem loci facti. Quae autem haec sint iam explico.

3. Primo enim prohibentur ibi seditio, conclamatio, & impetus. Inquit enim textus: *Nullus in loco eisdem, in quibus cum pace, ac quiete vota conueniunt celebrare, seditionem exciet, conclamationem moueat, impetumve committat*. Haec ergo; si de proprijs seditione, & ei adiunctis intelligatur, non est dubium esse mortales; quia si seditio facta extra Ecclesiam hanc continet grauiorem, punita in Ecclesia, hanc, & sacrilegij grauitatem habebit. Tum quia supradicto textu est prohibita. Tum quia graue scandalum generat, grauitate officij diuina perturbat, & ita docet Suar. lib. 3. cap. 6. num. 4. Verum si nomine conclamationis, & impetus ut pudia, choreas, & representationes intelligas, cum Nauarr. cap. 5. de orat. a num. 25. Videndum, est an sint inhonestae, scandalosae, vel diuina officia grauitur perturbantes, quia tunc peccatum mortale erit ob has circumstantias, ut probat etiam textus in cap. cum decet. de vita, & honestate clericorum. Secus vero, si honestae, & pia sint; quia tunc non prohibentur, ut ex supradicto cap. cum decet. constat, & tradit glossa, & Panormit. ibi Nauarr. & Suar. supra. Secundo prohibentur inuestiturae, & societatum quatuordecim concilia, conuentiones, & publica parlamenta. Subintelligendum est de rebz politicis, & profanis; nam concilia de his, quae ad pacem, & pietatem spectant, non intelliguntur ibidem prohibita; sic Ioann. And. & Panormit. ibidem, & tradit Nauarr. dicto cap. 5. num. 32. & 37. in fine. Suar. cap. 4. num. 16. & cap. 6. num. 5. Quod si concilia sint pure politica, & propter aliquam commoditatem ibi celebrantur, peccata mortalia non erunt, secluso scandalo, contempitu, violentia, & graui perturbatione diuinarum officiorum, Suar. dicto cap. 6. numero quinto.

Tertio, prohibentur vana, & multo fortius foeda, & profana colloquia, & confabulationes quaelibet; haec, inquam, ob huiusmodi prohibitionem sacrilegium continent, si in se peccata mortalia sint; quia ob reuerentiam loci sacri specialiter prohibentur. Confabulationes honestae, si extra tempus diuinarum officiorum habeantur, non credo ibidem prohiberi; alias dicendum esset peccate venialiter eos qui extra tempus diuinarum officiorum in Ecclesijs de rebz honestis colloquuntur, quod nimis durum esset. Quapropter Suar. dicto cap. 6. num. 6. affirmat ibi prohiberi solum colloquia oeiola, vel alias mala, adhaec, & quae diuinarum celebrationem perturbant.

Quarto, prohibentur negociationes, & praecipue nundinarum, in quibus verbis satis constat prohibitos esse quoslibet contractus emptiois, & venditionis vsum politicum respicientes. Non tamen credo semper grauem culpam ibi interuenire, sed quando adest negotiatio, hoc est expositio ad plures contrahendum, uociferatione, contrahatione, & tumultu quia haec turbat officia diuina, & fraudibus est exposita, & Ecclesiam Dei multum profanat; quod satis constat ex exemplo Christi vendentes in templo grauitur reprehendentis. Ex his inferitur quid dicendum sit de vendentibus candelas, & alia pietati fidelium inferentia: Credo si in templo vendantur permanentes, & quasi apposita mensa non excusari a peccato, & tradit Nauarr. cap. 5. de orat. num. 36. etiam contra tenet Antonin. Caiet. Syluest. & alij relati ab eodem Nauarr. ibi: quorum opinionem ipse approbat, si a clericis vel religiosi venduntur eo fine praecipue, ut emptores satisfaciant luxu pie deuotioni, quae non videtur firma excusationis ratio; efficacior erit, si quasi pertransitum ibi vendantur. At si in exmercio, vel ad potam templi, sine strepitu verborum, & contentione pretij, horum

venditio celebretur, credo licere: tum ob consuetudinem; tum quia cessat ratio prohibitionis, quae est diuinarum perturbatio, & loci facti profanatio; Nauarr. supra, Suar. 3. t. de Euchar. disp. 8. sect. 8. vers. secundo, Fagund. 2. p. de precept. lib. 4. cap. 4. num. 10. An vero horum venditio graue sit peccatum ex perturbatione diuinarum officiorum, & ex modo vendendum est, Existimo namque quod Ecclesia per se, & ex instituto ad venditionem eligatur, graue peccatum esse, quia indifferens est domum Dei fieri domum negociationis; & ex scandalo si addit, delendum est, ut diximus.

Quinto, prohibetur fori cuiuscunque tumultus: Sub quibus verbis aliqui existimant comprehendi quamlibet agitationem causatam iudicialium, sed immerito; quia id in sequentibus verbis prohibetur, cum dicitur: *Omnia in eis*, scilicet Ecclesijs, & exmercijs, *secularium iudiciorum strepitus conuulsar*. Quapropter illa verba explicant, & extendunt antecedentia; prohibent enim omnem negociationem, praecipue nundinarum, & subdit: *ac fori cuiuscunque tumultum*, quasi diceret, cesset tumultus, qui in foro contrahendo interuenire solet. Quare omnis contractus emptiois, & venditionis illis verbis prohibetur; Nauarr. cap. 5. de orat. num. 46.

Sed dubium est, an contractus, si ab Ecclesiasticis celebrentur, sint prohibiti. Videntur quidem esse. Tum quia prohibetur fori cuiuscunque tumultus. Ergo tam tumultus ab Ecclesiastico, quam a seculari factus. Tum quia Ecclesiastici arctius obligantur, quam saeculares tempis exhibere reuerentiam. Haec rationes meo iudicio conuincunt debere Ecclesiasticos in his locis cessare a contractibus profanis. At si contractus de rebz Ecclesiasticis sint, credo non obligari ab his abstinere, nisi quatenus diuinis officijs esse possunt impedimenta. Si enim prolatio sententiae Ecclesiasticae in supradicto cap. non prohibetur, neque contractus Ecclesiastici prohiberi debent. Nauarr. cap. 5. de orat. num. 37. Vnum tamen est omnino certum, contractus in Ecclesijs celebratos siue ab Ecclesiasticis, siue a laicis validos esse; quia in supradicto cap. decet, solum processus, & sententia saecularium iudicium irritantur, contractus vero nulla fit irritatio, tamen prohibentur: ita tenet glossa communiter recepta in dicto cap. decet, verbo processus, Panormit. num. 6. & 7. Syluest. verbo immunitas 1. num. 3. & 4. Nauarr. cap. 5. de orat. num. 37. Suar. t. 1. lib. 3. cap. 4. num. 18. Sexto in cap. relinquit de custodia Eucharis. Ob reuerentiam locis sacris debitam prohibetur, ne in Ecclesijs admittantur suppellectilia, tam clericorum, quam saecularium custodienda, nisi propter hostiles incurias, aut incendia repentina, seu alias necessitates urgentes, ad eas oporteat habere refugium. Circa quam prohibitionem aduertit bene Suar. cap. 6. in princ. de sola Ecclesia rigorose sumptu intelligi debere, non de sacristia, aut alijs locis annexis. Secundo, aduertat regulariter non esse haec peccata mortalia, nisi excessus tantus fuerit, ut notabiliter impediat Ecclesia, vel faderet, aut contemni videatur, quod satis colligitur ex principio textus, ubi inquit Innocent. III. *Relinquit volumus incorruptum, quod quidam clerici Ecclesias sic exponant suppellectilibz proprijs, & etiam alienis, ut potius domus laicis quam Dei basilica videantur*.

PUNCTUM V.

An contra reuerentiam debitam loco facto sit illuc confugientes vi extrahere?

1. Iure canonico, & ciuili grauissima irreuerentia fit his locis, si illuc confugientes, ne securi existant, vi aut fraude extrahant.
2. Iure naturali, aut diuino non est firmata haec immunitas.
3. Late haec immunitas locis sacris concessa explicanda est.
4. Interpretatio facienda est iuxta ius canonicum.
5. Consuetudine tolli, vel diminui potest haec immunitas.
6. Debet tamen esse legitime praescripta post concilium, & constitutionem Greg.

1. Regula est iure canonico, & ciuili stabilita, & ab omnibus recepta, grauissimam irreuerentiam fieri locis sacris, si illuc confugientes, ut securi existant, vi aut fraude extrahant. Ex iure canonico textus est expressus in cap. inter alia, de immunit. Ecclesiae: ibi, si liber, quantumcumque graua maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus. Idem probatur ex cap. frater, cap. minor, cap. veum, cap. desiniuit, cap. id constituimus, & alij 17. q. 4. & nouissime a Trident. confirmata est cap. 20. sess. 21. & a Gregor. X. in sua constitutione, quae incipit, cum alias nonnulli praedecessores nostri, edita 28. Maij. anno 1591. quanquam ad verbum referre Bonac. disp. 3. de primo decal. praepro. q. 7. in princ. ubi tota haec materia immunitatis latissime expenditur, & licet Ioann. Guetier. praes. quae. ciuili. lib. 3. q. 1. num. 36. fortiter contendit supradictam constitutionem non habere vim nisi in illis locis, & prouincijs, in quibus aliqua priuilegia immunitatem Ecclesiasticam

fiaticam derogantia concessa erant, ut videtur colligi ex principio constitutionis, nullo modo est audiendus. Tum quia est contra communem sententiam Doctorum post dictam constitutionem scribentium, qui omnes generaliter illam explicant, & in omni loco obligare affirmant. Tum quia eius sententia obstat manifestis verbis supradictae constitutionis. Inquit enim Pontifex, se velle, quando praesens temporum calamitas, & nimia peruersorum hominum malitia exposcit aliquid permittere circa immunitatem Ecclesiarum, ultra id quod à sacris canonibus est prescriptum; & ita notavit Farinac. in append. de immunit. Ecclesiast. cap. 2. num. 8. Ex iure civili constat ex toto tract. Cod. de his, qui ad Ecclesias confugiunt, specialiter leg. 2. ibi sancimus nemini licere ad sacrosanctas Ecclesias confugiunt abducere. Ratio huius concessionis est. Tum ut fideles maiorem respectum in locos sacros concipiant, maiorique cum reuerentia ibi assistant. Neque inde fit, ut aliqui heretici contendunt, Ecclesiam hoc privilegio fieri speluncam latronum. Tum quia ibi delinquentes non defendit. Tum quia ius defensionis non fouet delicta, sed misericordiam delinquentibus concedit. Tum ob alias rationes, quas eruditè congerit Decian. tract. crimin. lib. 6. n. 2. praecipue num. 7. & Conf. 80. num. 12. & 13. lib. 3. Ioann. Guier. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 5. num. 9. Anast. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 15. & § 19.

2 Dixi hanc reuerentiam & immunitatem iure canonico, & civili stabilitam esse, ut tacite insinuare iure naturali, aut diuino non esse firmatam, sic Couar. lib. 2. var. resolut. cap. 20. num. 1. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 2. Suar. i. 1. de relig. lib. 3. cap. 8. num. 9. Alexand. Ambrosius de immunit. cap. 1. num. 3. Bonac. disp. 3. de primo decal. praecipio quæst. 7. §. 1. n. 2. Ludouic. Peguer. in pract. crim. cap. 26. num. 1. Bouad. Polina. lib. 2. cap. 14. à num. 3. Prior pars, scilicet iure naturali hanc immunitatem non haberi, constat. Tum quia ius naturale dicitur delinquentem puniendum esse, & non tamen dicitur ad templum confugiendum inde extrahendum non esse. Nam si hoc diceret, in omnibus delictis aequè procederet, neque posset Ecclesia vnum delinquentem defendere, alio non defenso. Tum quia actio extrahendi delinquentes ab Ecclesia, ita ut punitioni debita subiciantur ex se iusta est, cum ad iustum finem ordinetur, & necessaria, cum abque illa puniatio debita obtineri non possit. Ergo ex se non credit in contemptum loci sacri. Ergo secluso iure positivo ex iure naturali, debita non est hæc immunitas delinquentium. Secunda pars etiam constat. Tum quia in lege gratiæ nullum habetur præceptum positium præter ea, quæ ad sacramentorum administrationem, & receptionem pertinent. Tum quia hæc immunitas pro varietate temporum varias recipit mutationes; quos enim delinquentes vno tempore Ecclesia defendit, alio tempore puniendos tradit. Ergo signum est iure diuino stabilitam non esse. Neque obstat templo veteris legis hanc immunitatem esse à Deo concessam. Nam (præterquam quod hoc sub lite est) privilegium illi templo concessum ad nostra templa non extenditur; cum illo enim templo finium fuit. Neque etiam obstat dicitur in Trident. sess. 25. cap. 20. Ecclesiarum & personarum Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus esse constitutam: quia verbum illud Dei ordinatione non indicat legem à solo Deo manantem, sed indicat Dei instinctu, & voluntate factam esse.

3 Sed inquires primò: An hæc immunitas latè interpretanda sit? Couar. lib. 2. cap. 20. num. 4. vers. secundum, in fine. Decian. tract. crimin. lib. 6. c. 25. num. 14. & c. 28. num. 6. in fine, & c. 29. n. 1. existimant stricte interpretandam esse. Tum quia derogat ius commune, imò & naturale quo cauetur delicta non debere manere impunita. Tum quia hac immunitate freti, audaciores redduntur improbi ad crimina committenda. Tum quia Ecclesia non sceleratis fauere intendit, sed miseris, & casu delinquentibus misericordiam concedere. Nihilominus retinenda est communis sententia affirmans hanc immunitatem delinquentibus concessam latè esse explicandam. Tum quia est causa pia, & fauorabilis Ecclesiarum, Tum quia est privilegium per modum legis in iure communi insertum, quod latam recipit interpretationem. Tum quia nemini in particulari præiudicat: sic Alexand. Ambrosii. de immunit. Eccles. cap. 10. num. 7. vers. ac etiam, Marc. Anton. Henuens. pract. Archiepiscop. cap. 22. num. 2. in fine, Marian. Italia. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 2. §. unico, num. 1. Farinac. in append. immunit. cap. 2. num. 21. Decian. sibi contrarius Conf. 10. num. 19. & 22. lib. 3.

4 Inquires secundò: An interpretatio faciendâ sit iuxta ius civile, vel canonicum, quando non reperitur extra loca Ecclesiarum in terris imperij ius civile attendendum esse? sic Addition. ad Angel. de maleficiis verbo quod forma publica. num. 59. lit. B Algat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 3. num. 5. & alij relati à Deciano, Conf. 80. num. 3. lib. 3. Moueri possunt quia in pluribus decretis Pontificiis, præcipue cap. inter alia de immunit. Eccles. & cap. id constituimus 17. quæst. 4. leges civiles de immunitate Ecclesiarum loquentes approbantur. Ergo saltem approbandæ sunt pro terris imperij, & pro iudiciis secularibus auctoritatem iudicandi ab alio, quàm à Pontifice recipien-

tibus. Dicendum tamen est vbi libet ius canonicum seruandum esse; Tum quia hæc est materia Ecclesiastica, in qua ius civile nullam iurisdictionem habet, nisi ad fouendam dispositionem iuris canonici. Tum quia Ecclesia semper fuit exempta à iurisdictione Principis secularis, & Pontificiis legibus subiecta. Tum quia iudex Ecclesiasticus compellere potest seculares iudices, ut leges canonicas suum forum respicientes seruent. cap. 2. de foro competent. in 6. & cap. decernimus de sentent. excommunicat. eodem lib. & in eodem. 1. de pœnit. remiss. & ita traxit Decian. tract. crimin. l. 6. c. 25. num. 6. Alexand. Conf. 145. num. 2. & num. 20. l. 7. Ludouic. Peguer. pract. crim. cap. 26. num. 6. Farinac. in append. de immunit. cap. 2. num. 28. & num. 31. & de carceribus, & carceratis, quæst. 28. & 6. Aduertit bene cum Deciano nuper relato, si dubium aliquod suboritur super interpretatione iuris canonici, illam interpretationem sequendam esse, quæ cum iure civili concuatiat, & merito, quia iure iuris conuenit decent, iurimum correctio quoad fieri possit vitanda. Hæc tamen declaratio, & interpretatio à iudice Ecclesiastico, non seculari faciendâ est, quia materia est Ecclesiastica, Farinac. supra.

5 Inquires terciò: An hæc immunitas loci sacri consuetudine tolli, vel diminui possit. Constat ex dictis de consuetudine diminui, tollique posse, si consuetudo legitime præscripta sit, habeatque omnes qualitates requisitas in cap. fin. de Consuetud. quasque tract. de legib. latè explicamus. Quia à iure positivo, & non diuino, nec naturali introducta est. Sed an de facto diminuta sit? Plures Doctores affirmant. At bas in cap. inter alia, de immunit. Eccles. num. 13. ante finem, vers. Et ipsa puto verissima. Oldradus Conf. 54. num. 2. Couar. lib. 2. var. cap. 20. per totum, præcipue num. 5. Et probant, quia pluribus locis consuetudine receptum est simpliciter fures immunitate Ecclesiastica non gaudere, neque securos existere, si ad Ecclesiam, vel eius cimiterium non confugiant, etiam intra 30. passus existant.

6 Dicendum ergo est omnes consuetudines ante concilium Tridentinum, & constitutionem Gregorij statutas aduersus immunitatem Ecclesiasticam, sublatis omnino esse per concilium dicta sess. 25. cap. 20. & supradictam constitutionem Gregorij, ut ex iplo textu constat, & tradit Franciscus Leo in thesauris fore Ecclesiast. l. p. cap. 13. num. 27. & 28. Alexand. Ambrosius de immunit. Eccles. cap. 1. num. 11. & 12. Marian. Italia. in tract. de immunit. lib. 1. cap. 6. in princ. pluribus firmat, Farinac. in appendice de immunit. cap. 2. num. 5. & de carcer. & carceratis, quæst. 28. num. 74. Quapropter videndum est, an post dictam constitutionem Gregorij, & Trident. aliqua consuetudo legitime stabilita sit, aliàs ius commune non derogabit. Item non est præsumenda consuetudo, cum sit quid facti, nisi legitime probetur: neque credendum est Doctoribus de consuetudine restantibus extra locum vbi versari sunt. Farinac. dicto cap. 2. n. 8. & pluribus relatis, quæst. 28. num. 18.

PUNCTVM VI.

Quibus locis sacris hæc reuerentia immunitatis debeat.

- 1 Ecclesis auctoritate Episcopi erectis debetur.
- 2 Non est necesse in eis sanctissimum Eucharistiæ sacramentum permanenter esse.
- 3 Neque item est necesse diuina celebrari.
- 4 Extenditur hæc immunitas ad Ecclesias nondum perfecte constructas.
- 5 Item extenditur ad Ecclesiam interdiciam.
- 6 Item ad Ecclesiam pollutam.
- 7 Ad Ecclesiam dirutam, seu destructam extenditur, modo non sit diruta auctoritate Episcopi, aut sine ipse reedificatiua.
- 8 Extenditur quoad totam fabricam Ecclesie.
- 9 Confugiens ad portas Ecclesie clauso immunitate gaudet.
- 10 Extenditur ad Claustrum, porticum, ambitum, dormitorium.
- 11 Non solum ad Ecclesiam, sed etiam ad illius confines extenditur immunitas.
- 12 Qua ratione hi confines intelligendi sunt.
- 13 Limitanda est hæc doctrina, ut procedat in Ecclesia, quæ sunt extra muros, non intra.
- 14 Item ut procedat de eo, qui iam ad Ecclesiam confugit.
- 15 Hoc privilegium 30. passus de iure communi intelligendum est. Secus de consuetudine.
- 16 Extenditur immunitas ad cimiterium Ecclesie.
- 17 Item ad hospitale auctoritate Episcopi erectum.
- 18 Item ad domus, seu conuentus religiosorum, secundum totum illud quod septum est.
- 19 Item ad oratorium extenditur, si auctoritate Episcopi erectum sit.
- 20 Domus Episcopi hæc gaudet immunitate, modo non distet ab Ecclesia 40. passus.